

Müharibə qurtarıb, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi

Əvvəlki 1-ci səh.

Biz hemin müşavirələrde ötən günə yekun vurur, nöqsanları aşkar edir, növbəti gün üçün əməliyyatları planlaşdırır ve təsdiq edirdik. Buna görə de, bələ deyək, çox feal gündelik iş gedirdi ve bir səra həllarda, - hərbi əməliyyatların gedisi indi artıq melumdur, - bizim fealiyyətiz, bizim əməliyyatımızdır. Düşmən üçün çox gözlənilməz olurdu.

Əməliyyatın adına geldikdə, təbii ki, hərbi əməliyyatların başlangıcında bizim əməliyyatın heç bir adı yox idi. Mən Azərbaycan xalqına müraciətlərim zamanı azad edilmiş şəhərlər ve kəndlər barədə məlumat verərən bir neçə dəfə "dəmir yumruq" ifadəsindən istifadə etmişəm. Mən bu termindən bir neçə dəfə istifadə edir və deyirdim ki, əger düşmən işğal edilmiş bütün ərazilərdən xosluqla çıxıb getməsə, bizim "dəmir yumruq" onun başını ezecek. Bu termin Azərbaycan cəmiyyəti tərəfindən qəbul edildi və sonra mən qərar almış ki, hemin termin, neçə deyərlər, formalaşdırılmış və əməliyyatın adı olsun. Lakin bir daha deyirəm, bu, hərbi əməliyyatların gedisində olub.

-Müharibə həmişə bütün dövlət sistemini, dövlət idarəciliyini, xalqın iradəsinin möhkəmləyi üçün sinəqdir. Sərr deyil ki, orasının bir hissəsi uzun on illiklər boyu işğal altında olduğu sərətdə Azərbaycan bu müharibəyə həzirlaşır. Siz Azərbaycanda həyata keçirilmiş, yekunda qələbə qazanmağa kömək etmiş həmin hərbi potensiala malik olmaga imkan vermiş siyasi, iqtisadi və digər döyişikliklərin gedisini xarakteriza edə bilərsiniz?

- Bəli, siz tamamıla haqlısınız. Təbii ki, biza qısa müddətə, hətta əməliyyatların gedisində resurslarımızın - həm in-sən resurslarının, həm də texniki əhəmiyyatların sefərər edilməsi üçün çox feal iş aparmalı idik. Deməliyim ki, həmin 44 gün ərzində bizi dənər bırdı korpusu formalaşdırıq. Qısa müddətə - cami iki gün ərzində həmin korpusun şəxsi heyəti sefərər edildi. Onlar həmçinin bütün zəruri silahlar və texniki vasitələrle təmin edildi. Biziñ sefərər etdiyimiz texniki imkanlar eks-hücum fealiyyətini daha səmərəli şəkildə həyata keçirməyimiz tökmək etdi. Təməs zonasının ya-xılıngında yaşayan əhalinin tehlükəsizliyinin təmin edilməsi üzre böyük iş aparıldı. Həmin rayonlarda yaşayan yüz minlərlə əhalimiz hər gün erməni artilleriyasının atəsi altında olurdu. Buna görə de əhali qışın texliye edilmişdir. Hərçənd, deməliyim ki, həmin kəndləri və şəhərlərin sakinləri onların hissəsi ev-lərində qalır və deyirildər ki, onlar öz yurdlarından heç yere getmeyecekler.

Lakin təbii ki, biziñ müddət öz potensialımızın möhkəmləndirilməsi, ilk növbəde, iqtisadi müstəqilliyin təmin edilmesi üzərində işleyirdik. Ona görə ki, bunsuz biziñ hansısa maliyyə qoyulularından, yaxud kredit resurslarından asılı olardıq və təbii ki, silahlı qüvvələri mödərnəşdirməyi özümüze rəvə gərə bilmedik. Buna görə de praktiki olaraq mən Prezident vəzifəsindən olduğum birinci gündən etibarən iqtisadi müstəqilliyin təmin edilməsi üzrə iş başlanıb. Hesab edirəm ki, texminen altdırıllı il ərzində biza buna nail olud. 2010-cu ilde Azərbaycan artıq tam müstəqil iqtisadi siyaset yürütməyə, İslahatlar həyata keçirməye və infrastrukturaya böyük investisiyalar yaratmaq qabil idi.

Təbii, müasir nümunəli hərbi texnika alınması baxımından silahlı qüvvələrin modernləşdirilməsi böyüklüksətən gedirdi. Bu məlumatlar həmisiq məqədətə dərc edildi və bizim kimdən, ne qədər və nə aldığımızı hamı biliirdi. Əlbəttə, silahlı qüvvələrin döyüb qabiliyyətinin artırılması üzrə gündelik böyük iş aparılırdı. Yaxşı malumardır ki, döyüb qabiliyyətli silahlı qüvvələri olmayan ölkə neçə texniki vasitələri malik olsa belə, onun döyüdə, xüsusi mühərabəde, özü de bələ elvərşən coğrafi şəraitde qalib gelməsi mümkün olmazdı. Əslində, bu tədbirlər kompleksli onurka nüfəlcəndi ki, biziñ güclü hərbi kərhibi hissə yaratdıq və ikinci Qarabağ mühərabəsi bunu göstərdi. Biziñ həmçinin 2016-ci ilin aprelində döyüb əməliyyatlarının gedisində öz imkanımızı öz məhdud şəkildə nümayis etdirdik. O vaxt işğal altındakı ərazilərin bir hissesi azad edildi və biz erməni tərəfin işğalı son qoyması bərəde mühüm qəbul etməsi imkan verdi. Təessüf ki, o vaxt biziñ dayanadırmış erməni tərəfiz biziñ hərəkətimizi düzgün başa düşmədi və biziñ onlarla baha başa gəldi. Biziñ həmçinin 2018-ci ilin mayında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Ermenistanın sərhədində, neçə deyərlər, qan tökülməden əməliyyatı aparmaq imkanırlırdı və Ermenistandan işğal edilmiş əraziləri könlüllü şəkildə tərk etməyə mecbur etmek üçün texniki vasitələrindən istifadə etməye çalışırdı. Mənim Ermenistanın qarşı sanksiyaları tətbiq edilmesi baxımında bəynelxalq qurumlara bütün çağırışlarının meqsədi bu olub. Çünki aqar bələ olsayıd, Ermenistandan işğal etdiyi əraziləri tərk etməyə mecbur olar və mühərabə bəzək vermezd. Lakin təessüf ki, bəle olmadı. Son dövrde Ermenistan rehberliyi açıq təribatlara el atdı. Ermenistan rehberliyinin "Qarabağ" Ermenistandır və

- Hər bir müharibənin müəyyən xronologiyası var. Siz sentyabrın 27-dən başlayaraq qələbə ilə - Azərbaycan üçün xüsusi mənəvi qələbədir. Sərr deyərək, əsaslı elementlər sahələrdən normalşırma və bəynelxalq hüquq hərbi əməliyyatın nümayişi idi. Buna görə hər şey biñ istiqamətində gedirdi. Hərbi əməliyyatların başlanışından əvvəlki hadisələrin xronologiyasına nəzər salsaq, iyul ayında dövlət sərhədində texnət tərəfdən, biziñ dinc sakınları və hərbi qulluqçular hələlər oldular, avqust ayında ermənilər tərəfdən gəndərlər təxribatda, qazanmağa kömək etmiş həmin hərbi potensiala malik olmaga imkan vermiş siyasi, iqtisadi və digər döyişikliklərin gedisini xarakteriza edə bilərsiniz?

- Müharibə dövründə liderlər, ali baş komandanlar həmişə diqqət mərkəzində olurlar. Sizin nə dərəcədə sakit, təmkinli və eyni zamanda, inamlı olmazıñı hamı görürdü. Sizin, mən bələ deyərəm, qətiyyatınız, inamınız və təmkininiz nəyə əsaslanır? Bu müharibənin tarixinə addətlə olmasına başa düşməyinizi? Sizin Ali Baş Komandanın kimi regionda on yaxşı ordulardan biniñ malik olmazıñı başa düşməyinizi? Qarşı tərəfin, yani, erməni tərəfin "əl-qol atması" fonunda Sizin bu cür müstəsna dərəcədə loyqətli, sakit, inamlı davranmağıñızı osusun da imamı?

- Mən suala dərhal cavab vermək menim üçün çətindir. Düşnürüm ki, burada yəqin, hansısa xarakteroloji xüsusiyyətin təqdim etdi. Prinsip etibarilə men temkinli, sakit, insanam. Müsahibələrində dəfələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr demisik ki, hər biziñ dövlət xadim, xüsusen dövlətdə birinci şəxs mövqeyini tutan insan emosiyalarını özünən gündəlik vəzifələrindən kənarada saxlamalıdır. Hər bir insanın emosiyalarını və təbii ki, biziñ onları göstərir. Lakin görünür, üzün illər ərzində mən özümde bu emosiyaları üstələməye imkan verən müvəffəqimdir. Menin işləməyən keyfiyyətlər yaratmışam.

Hərbi əməliyyatları aparılan dövrədə biziñ deyərək provokasiyaları uymadıq. Hətta ermənilər şəhərlərimizi bombardalı-yanda, uşaqlarımızı və qadınlarımızı öldürdü. Sizin işləmələr

tarixdə qalib, özü də həmişəlik

Döyüş eməliyyatlarının gedişinə qayit-malı olsaq, deməliyəm ki, bu ərazinin rel-yefi bizim üçün çox əlverişsiz idi. Biz, e-s-lində, dağlara dırmaşırdıq. Erməni tərefi yüksəkliklərdəki bütün əsas mövqeləri, bir neçə müdafiə xəttini tutmuşdu və rel-yef də müdafiə xəttidir, o da istehkamdır. Buna görə biz peşəkarlıq və əzmkarlıq məciütələri güvə və Voteno sevgi nümayis-i itmiş, özleri uçqunların altından güclə-çıxmış insanlar deyirdilər ki, yalnız irəli gedin. Mən çoxlu sayda müraciətlər, məktublar alırdım, yazırıldızlar ki, biz ölmə-yə hazırlıq, lakin öz torpaqlarımızı qay-tarmalıçıq. Ermənilərin bu niyyəti də baş-tutmadı.

Deməliyəm ki, bəzi Qərb dairələri də bu niyyətə idi, cünki bəzi müsahibələ-

möcüzələri, güc və Vətənə sevgi nümayiş etdirməli olduğunu. Odur ki, mən onların fəaliyyətini çox yüksək qiymətləndirirəm. Sizin düzgün olaraq qeyd etdiyiniz kimi, biz müxtəlif strukturların tərkibində bir neçə xüsusi təyinatlı bölmə yaratdıq. Sərhəd qoşunlarının xüsusi təyinatlıları hərbçi əməliyyatlarda, bir sıra yaşayış mənteqələrinin azad olunmasında çox feal və səmərəli iştirak ediblər. Mən Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının bu niyyətdə idi, çünkü bəzi müsahibələrim zamanı və ya müsahibədən sonrakı səhbətlərdə bəzi qərbl Müxbirlər mənətəccübələ deyirdilər ki, biz ermənilərin atasılarından həlak olmuş insanların dəfnində iştirak etmişik və orada heç bir nərazılıq görməmişik, eksine, hamı Sizin haqqınızda danişır, hamı Sizə təşəkkür edir, hamı istəyir ki, Siz bu işi sona çatdırısınız. Vəziyyət belə idi.

xılı İşler Nazırlığının Daxili Qoşunlarının xüsusi təyinatlılarını da qeyd etmək istərdim, cüntki onlar da hərbi əməliyyatların gedisiñə feal qoşulublar. Biz onları hazırlayır və təchiz edirdik, lakin əvvəlcə onların istifadəsini nəzərdə tutmamışdım. Sərhəd Xidmetini də, Daxili Qoşunları da döyüş texnikası ilə təchiz etmişdik, ola bilsin ki, bu, onların birbaşa əməliyyət növü üçün o qədər də səciyyəvi deyildi. Demək istəyirəm, mən bu cür bacarıqlı mobil hərbi qruplar yaradırdım ki, onlar özlerinin birbaşa vəzifələrindən əlavə, erazilərin azad edilməsi üzrə funksiyaları da yerinə yetirə bilsinlər.

Hərbi əməliyyatların müvəvarı, mə-

Hərbi əməliyyatların müəyyən mərhələsində biz Naxçıvan Əlahiddə Ümumqoşun Ordusunun xüsusi təyinatlılarını da cəlb etdik. Onlar Naxçıvandan ezm olunmuşdu və döyüş əməliyyatlarında xüsusi təyinatlı qüvvələrin digər nümayandaları ilə bərabər istiqamətində

nümayəndələri ilə bərabər iştirak edirdilər. Dəniz piyadaları da, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin və Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin xüsusi əməliyyat qüvvəleri də özlərini çox fəal və səmərəli göstərdilər. Beləliklə, bizdə 7 xüsusi təyinatlı qüvvə vardi, lakin əlbəttə, əsas funksiyanı Müdafiə Nazirliyinin xüsusi təyinatlıları yerine yetirirdi. Onların fealiyyətinin əlaqələndirilməsi de çox böyük əhəmiyyət kəsb edirdi, çünki onlar bir çox əməliyyati birlikdə həyata keçirirdilər. Onların fealiyyətinin əlaqələndirilməsi hərbi əməliyyatın uğurunda çox mühüm rol oynayırırdı. Əvvəlki illərdə biz bəzən Müdafiə Nazirliyinin, Sərhəd Xidmətinin, Daxili Qoşunların xüsusi təyinatlılarının birge hərbi təlimlərini keçirir, onların fealiyyətinin əlaqələndirilməsini bir növ test edir-
İşgal illərinde vurulmuş ziyanın qiymətləndirilməsi üzrə də iş aparılır, bu iş başa çatmaq üzərdir. Biz beynəlxalq hüquq şirkətlərini cəlb etmişik, onlar qiymətləndirmə aparır, gələcəkdə beynəlxalq məhkəmələrdə hüquqi iddialar qaldırılmasında bize kömək edəcəklər. Cənubi Ermənistan törətdiyi cinayətlərə - bizim əmlakımızın talan edilməsinə, tarixi abidələrin, vətəndaşların əmlakının məhv edilməsinə, məşələrin qırılmasına, çaylaramızın və göllərimizin çirkəndirilməsinə, işgal altında olan ərazilərimizdə faydalı qazıntılardan qanunsuz istifade edilməsinə görə cavab vermelidir, bütün bunları hesablanır. Yəni, biz bu işi məqsədönlü şəkildə aparırıq. Faydalı qazıntıları qanunsuz hasil edən xarici şirkətlər barəsində hüquqi prosedurlar hazırlanıb. İndi bu

həm əlaqələndirilməsini bir həvət test edildik. Lakin bir var bunu hərbi təlim zama-nı etmək, bir də var müharibə dövründə. Beləliklə, onlar hamısı qəhrəmanlıq gös-tərib, yüksək ordenlərlə, medallarla təltif edilib və biz onlarla fəxr edə bilərik.

- İkinci Qarabağ müharibəsinin gedişində Ermənistan Azərbayca-nın şəhərlərinə dəfələrlə, əsasən, gecə vaxtı operativ-taktiki raket komplekslərindən istifadə etmək-lə zərbələr endirib. Biz bu dəh-şəti gecə kadrlarını xatırlayıraq və Sizin müraciətiniz hamının ya-dındadır. O vaxt Siz dediniz ki, Azərbaycan vicedanla döyüşəcək, “Biz Ermənistanın hücumlarına bu cür raket zərbələri ilə cavab verməyəcəyik”. Bununla əlaqə-dar, Azərbaycan insanlıq əleyhi-nə bu cür cinayətlərə beynəlxalq-hüquqi qiymət verilməsi üçün müəyyən orqan, ola bilsin beynəlxalq hərbi tribunal və ya hər han-sı başqa struktur yaradılması tə-

de haqqı prosesdən hazırlanır. Həl bu proses artıq reallaşma mərhələsindədir. Beləliklə, biz təbii ki, cinayətkarların mə-suliyyətə cəlb olunması üçün bütün müm-kün vasitələrdən istifadə edəcəyik.

- Üçtərəfli Bəyanat bu müharibə-yə nöqtə qoydu. Çıxılmaz vəziyyə-tə düşmüş Ermənistan kapitulya-siya etdi. Azərbaycanın zəfərinin rəmzi olan məlum kadrlar hamı-mızın yadındadır. Bu qərar necə qəbul edildi, nələr kadr arxasında qaldı? Bəlkə elə təfsilat var ki, bu “siyasi mətbəx” barədə bu gün danışmaq olar. Çünkü hamı çox yaxşı başa düşürdü, çoxları üçün bu zəfər gözlənilməz oldu. Hamı anlayırdı ki, Ermənistan uduzur. Birdən-birə cənab Paşinyan qeyd-şörtzsiz kapitulyasiya barədə akt imzalayır, hərçənd, Sizdən və Ru-siya Prezidenti Vladimir Vladimi-roviç Putindən fərqli olaraq, bunu birbaşa efridə etməkdən imtina-edir. Bu mexanizm necə idi?

si başqa struktur yaradılmıştı - töşəbbüsü irəli sürməyi planlaşdırırırmı? Ona görə ki, həmin raket zərbələrinə istər hərbi, istərsə də siyasi baxımdan bərəət qazandırmaq olmaz. Çünkü mülki əhalii hücumlara məruz qalırdı. Yادımızdadır ki, Tonoyanın məlum doktrinasında məhz bu cür hərəkətlər nəzərdə tutulurdu.

- Siz tamamilə haqlısınız. Müharibə dövründə kimin kim olduğunu, kimin vicdanlı dönüş apardığını və kimin yatmış şəhərlərə alçaqcasına hücum etdiyini hamı gördü. Özü də ən maraqlısı budur ki, gecə vaxtı Gəncənin yaşayış məhəlləsinə, yatan insanlara və uşaqlara operativ-taktiki raket zərbələri endiriləndən sonra Ermənistan rəhbərliyi bəyan etdi ki, onların bu məsələyə heç bir aidiyeti yoxdur. Bilirsiniz, bu, ifrat həyasiqliqdır. Bəs kim edib? Biz özümüz vurmuşuq? Onlar illər boyu deyirdiler ki, azerbaycanlılar erməniləri ittiham etmək üçün Xocalıda soyqırımınları özleri təşkil ediblər. Yəqin ki, bu, dünyada analoqu olmayan həyasiqliqdır. Hərçənd, bu tipli raketlər barədə az-çox anlayışı olan bütün insanlara məlumdur ki, tapşırıq verilir, hədəf seçilir və raket düz həmin hədəfə doğru gedir. Yəni, hədəf mehz Gəncə şəhərinin əsas prospektində mülki əshalını məhv etmək idi. Onların siyasetinin və deyərdim ki, mənliyinə görəcəsi budur.

de mənə zəng vuran, dayanılmazlığı tələb və ya xahiş edən Qərb liderlerinin çoxuna, Qərb ölkələrinin liderlərinə də demişəm. Mən deyirdim: Mən hazırlam, söz verirəm və həmişə sözümün üstündə dururam, lakin mənə tarixi deyin. Siz istəyirsiniz, müharibə dayansın, mən də istəyirəm, tarix deyin, Ermənistan rəhbərliyi ilə danışın, mənə erazilərin nə vaxt azad ediləcəyi tarix lazımdır. Bize müharibə lazım deyil və mən bunu hərbi əməliyyatlar dövründə dəfələrlə açıq demişəm. Bundan əlavə, hərbi əməliyyatların müxtəlif mərhələlərində biz Rusiya Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putin ilə, təbii ki, müntəzəm əlaqə saxlayırdıq. Hərbi əməliyyatlar başlananından sonra bizim ilk telefon səhbetimiz oktyabrın 7-də, onun doğum günündə olub. Ənənəvi olaraq mən onu doğum günü münasibətlə təbrik edirəm. Hərbi əməliyyatları başlayan andan artıq on gün keçmişdi və bu, bizim ilk telefon səhbetimiz idi. Biz müharibənin dayandırılması üçün nə

Lakin Tərəfə şəhəri, elbəttə, daha çox zərər çəkib. Çünkü cəbhə xəttinin bilavasitə yaxınlığında yerləşirdi, hər gün artilleriya atəşinə tutulurdu. Bu kiçik şəhəre 16 mindən çox mərmi atılıb. Beləliklə, onlar döyüş meydanından məglubiyyətin acığını çıxmaga və ya bizdən qisas almağa çalışırlılar. Bu, birincisi. İkincisi, onlar düşünürdürlər ki, bizi dayandıracaqlar. Onlar fikirləşirdilər ki, zərər çekmiş insanlar öz ölkəsinin hakimiyyətindən hərbi əməliyyatların dayandırılmasıనı tələb edəcəklər, onların niyyəti belə idi. Lakin onlar yanılırdı. Onlar ordunun döyüş qabiliyyəti və Azərbaycan xalqının mənəvi ruhu baxımından bizi lazıminca qiymətləndirmirdilər. Yaxınlarını etmək lazım olması məsələlərini de müzakirə etdi. Mənim təkliflərim vardi. Vladimir Vladimiroviç öz müsahibələrinin birində bu təklifləri qismən işıqlandırıb, buna görə də çox təfərrüata varmaq istəmirəm. Lakin artıq məlumdur ki, Rusiya tərəfi də bu təklifləri dəstəklədi, amma erməni tərəfi imtina etdi və mənim fikrimcə, faciəvi, meşum sehvə yol verdi. Ona görə ki, əger o vaxt onlar mənim təklif etdiyim, Rusiya tərəfindən dəstəklənmiş planı qəbul etsəydi, məglubiyət onlar üçün bu dərəcədə alçaldıcı olmazdı, həm bizim tərəfdən, həm də ermənilər tərəfdən minlərlə hərbi qulluqçu sağ qalardı. Yəni, bu insanların ölümündə məhz hərbi əməliyyatlar dövründə azı iki dəfə bu tarixi şansı əldən vermiş Er-

mənistan rəhbərliyi təqsirkardır. Onları güman edirdilər ki, qərbli dostları onlara kömək edəcəklər. Onlar Rusiyadan açıq-aşkar narazılıqlarını bildirirdilər ki, nə üçün Rusiya onların tərəfindən döyüşmür. Hərçənd Rusyanın mövqeyini beynəlxalq hüquqa tam müvafiq idi, cünti hərbi əməliyyatlar Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) məsuliyyətində olan zonada deyil, Azərbaycan ərazisində aparılırdı, ermənilər özləri bunu çox gözəl bilməli idilər. Bundan əlavə, Paşinyanın və onun əlaltılarının baş katibini həbs etdirməklə bacarıqları qeder hörmətdən saldıqları həmin KTMT-yə narazılıq bildirməsi bir qədər təəccüb doğurur. Ümmüyyətlə, bu, hid dətləndircili faktdır, mənim fikrimcə, dünya praktikasında belə hadisə olmayıb, - ermənilər KTMT-nin indiki baş katibinin təyin olunmasına bir il ərzində imkan verməyib, eślində, özlərini meydan oxuyucu tərzdə aparıb ve bu davranış Ermenistanın dünya xəritəsində yerinə, roluna və əhəmiyyətinə əsla uyğun qəlmir.

Buna görə dediyim mövzuya bir daha qayıdırıram, mən dəfələrlə bu cür bəyanatlar etmişəm və bu mövqəe Vladimir Vladimiroviç Putine melum idi. Biz Şuşa şəhərini azad edəndən sonra Vladimir Vladimiroviç mənə zəng vurdur və dedi ki, erməni tərefi yerinə yetirməli olduğunu yerinə yetirməyə hazırlır. O soruşdu: "Siz öz mövqeyiniz üzərində dayanırsınız mı?" Mən dedim: "Bəli, mən öz mövqeyimi deyişmirəm. Əger onlar işğal altında qalan ərazilərdən öz qoşunlarını çıxarıcaqların tarixləri bize desələr, biz dayanırıq". Bu, noyabrın 8-də axşam olmuşdu. Noyabrın 9-da isə biz bir daha zəngleşmək barədə razılığa gəldik, çünkü Vladimir Vladimiroviç çox fəal rol oynayırdı, o, bir növ mənim ismarıcılarımı Paşinyana, onun ismarıcılarını mənə çatdırırdı. Bu, noyabrın 9-da səhər tezden gedədən xeyli keçənə qədər davam etdi. Əlbəttə, razılışdırılmalı məsələlər həddindən çox idi. Bütün bunları belə avral rejimində cərəyan edirdi. Təsəvvür edin, düşməncilik edən iki ölkə arasında sənədin mətni bir gün ərzində razılışdırılmalı və təbii ki, həmin mətnində reallıqlar nəzərə alınmalıdır idi. Bu reallıqlar nəzərə alındı. Nəzərə alındı ki, Azərbay-

nezərə almışdır. Nəzərə almış ki, Azerbaycan qalib olke, Ermənistan isə kapitulyasiya etmiş ölkədir. Həmin bu razılışdırma gecədən xeyli keçənə qədər davam etdi. Bakı vaxtı ile artıq noyabrın 10-u idi, buna görə biz həmin sənədi 10 noyabr tarixli Bəyanat adlandırılırıq, Moskva vaxtı ilə ayın 9-u idi. Nehayət, mətn razılışdırıldı, təbii ki, onun imzalanması nəzərdə tutulurdu, lakin Vladimir Vladimiroviç mən-dən xahiş etdi ki, Paşinyanın da həmin sənədi bizim yanımızda imzalamasını israr etməyim. Rusiya Prezidenti çox nezakətli, çox həssas insandır, hamiya çox hörmətlə yanaşır və mən dedim ki, isran etməyəcəyəm, qarşı tərefin alçaldılmasından ilə bağlı hər hansı əlavə elementlər mənəni lazımlı deyil, cünki bu, insanın yox, ölkənin alçaldılmasıdır, bunu isə biz özümüzə rəvə görə bilmərik. Buna görə mən razılışdim ki, biz həmin sənədi ikilikdə imzala-yacaqıq, lakin təbii ki, Paşinyanın da bunu haradasa imzalayağagina zəmanət olsun. Onun həmin sənədi harada imzalaması indiyə qədər məlum deyil. Mən də-

- Haminın yadindadır ki, bu Qələbə qazanılandan sonra, - bu kadrular hamının yadindadır, - Siz və birinci xanım atanız Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdiniz. Onu Rusiyada, o cümlədən həm Sovet İttifaqının görkəmli dövlət xadimi kimi, həm də Azərbaycanı faktiki olaraq dünyyanın siyasi xəritəsindən silinməkdən xilas etmiş insan kimi xatırlayırlar. Əslində, o, hakimiyətə gələndən sonra Azərbaycan irəliyə doğru hərəkət etmək üçün güclü pozitiv dinamika aldı. Bu kadrular yadımızdadır - Siz, birinci xanım, Sizin gözləriniz, Sizin çörəniz. Həmin anda Siz nə haqda düşünür-dünüz, nəyi xatırlayırdınız, hansı hissələri keçirirdiniz?

- Bunlar çox qarışq hissələr idi, cüñki necə deyərlər, bunu dərk etmək üçün kifayət qədər vaxt keçməmişdi. Əslində, artıq noyabrın 7-də biz əmin idik ki, Şuşa azad ediləcək. Həle bəzi yerlərdə hərbi əməliyyatlar gedirdi, lakin artıq noyabrın 8-nə keçən gecə biz elan etdik ki, Şuşa azad olunub və səhər mən bu müraciəti etdim. Cüñki hər şey hələ çox təzə idi və hissələr qamması aşılı-daşırı. Əlbətə, Şəhidlər xiyabanını, atamın məzarını ziyarət edəndə, ilk növbədə, qürur duyurdum, - mən ona əsgəri salam verdim və tarixi missiyamı yerine yetirməyim, onun vəsiyyətinə əməl etməyim barədə məruzə etdim, qürur hissi keçirirdim, həm də təəssüflenirdim ki, atam bunu görmədi. Lakin məndə bir daxili əminlik vardi ki, yəqin onun ruhu bizimlədir və qəlbən sevinir.

Lakin o vaxt hələ tam gelebə vəx idi,

Lakin o vaxt hələ tam qələbə yox idi. Mən fikirləşirdim ki, biz hələ çox iş görməliyik, çünkü o vaxt güman edə bilməzdim ki, ertəsi gün müharibə qurtaracaq. O vaxt biz erməni tərəfdən siqnal almamışdım, eksinə, onlar Şuşanı artıq azad etmiş herbi qarnizonumuzu bombala- maq üçün bəzi silahlardan istifadə edirdilər. Bu, ayın 8-i səhər idi. Buna görə mən həm də düşünürdüm ki, biz hələ vu- ruşmalı olacaqıq, fikirləşirdim ki, sevinmək vaxtı deyil, indi qalan əraziləri də azad etmək üçün əlimizdən gələni etməliyik. Mən bu barədə düşünürdüm və ayın 8-də axşam biz Silahlı Qüvvələrinin noyabrın 9-da nə edəcəyini planlaşdır-mışdım. Noyabrın 9-da biz daha bir necə çox uğurlu əməliyyat keçirdik. Əslində, Şuşanın azad edilməsi ērmənistən or- dusunun, necə deyərlər, belini qırdı, o mənəviyyatca tamamile sarsılmışdı. Ay- din idi ki, biz Şuşanı götürəndən sonra Laçın dəhlizində olduğumuz şəraitdə iş- ığal altında qalan digər ərazilərin taleyi, əslində, həll edilib, bu, sadəcə, zaman tələb edir və necə deyərlər, insanların həyatı nəhaq yere yarımcıq qalır. Lakin görünür ērmənistən tərəfi bunu başa düşmüştü və gec də olsa belə qərar qə- bul etdi. Mən atamın məzarını ziyarət edəndə bu cür hissələr keçirirdim - həm onun, həm tarixin, həm də xalqın qarşı- sında yerinə yetirilmiş borc hissi.

sında yerinə yetirilmiş borç hissə.
- Müharibəyə final nöqtəsi qoyan
Zəfər paradı oldu. Ümumiyyətlə,
bu niyyət necə gerçəkləşdi? Sse-
nari necə idi? Hər halda, bunlar
rəmzi məsələ, tarixi məsələ idi,
götür-qoy etmək lazımdı. Bu ba-
rada danışmadır.

- Bəli, mən bu qərarı, demək olar ki, Ermənistan kapitulyasiya aktı imzalandan dərhal sonra qəbul etdim. Elə dərhal müdafiə nazirinə sərəncam verdim ki, parada hazırlanıssın, hazırlıq təqribən 1 ay çəkdi. Ona görə ki, necə deyərlər, hələ hamının başı döyüş əməliyyatlarına qarışmışdı, biz buna yaxşı hazırlaşmalı idik, başa düşürdük ki, bu, qeyri-adi paraddır. Biz əvvəllər də hərbi paradlar keçirmişdik, lakin sizin düzgün olaraq dediyiniz kimi, bu, Zəfər paradi idi. Buna görə o, Azerbaycan vətəndaşlarının bütün gelecek nesilləri üçün rəmzi mənənə və tarixi əhəmiyyətə malik idi.

Yadımdadır, 2018-ci ildə biz Azərbaycan Ordusunun yaradılmasının 100 illiyini qeyd edərək mən paradda çıxış edərək demişdim ki, indi parada 2016-ci il döyüşləri zamanı işğaldan azad edilmiş Lələtəpə ərazisində ucaldılmış bayrağı gətirəcəklər. O vaxt demişdim ki, gün gələcek, biz azad edilmiş ərazilərdə ucaldılmış bayrağı Zəfər paradına getirəcəyik. Həmin gün gəldi. Təbii ki, orada hərbi texnikanı nümayiş etdirdik, müharibe iştirakçıları paraddan keçdilər. Biz Ermenistan ordusundan qənimət götürülmüş hərbi yük maşınlarının və hərbi maşınların nömrələrinindən ibarət divar nümayiş etdirdik. Biz bunu nə üçün etdik? Ona görə ki, Birinci Qarabağ müharibəsində insanlar öz əmlakını, o cümlədən şəxsi avtomobilərini atıb qaçanda ermənilər bize bizim onların getməsinə verdiyimiz vaxtı vermədiylər, onlar Azərbaycan xalqını alçaltmaq üçün həmin şəxsi avtomobilərin nömrələrinindən bir divar düzəltmişdilər, hərcənd, əslində, bu divar onların hərbi cinayətlərinə dəlalət edirdi. Ona görə ki, dinc əhaliyə qarşı vuruşmaq, xüsusən qarət edilənləri belə nümayışkarana şekilde göstərmək, hərbi cinayətdir.

- **Hərbi?**
  - Bəli, hərbi, tamamilə doğrudur. Onların üzərində "Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi" sözləri yazılıb. Mənim fikrim cə, bu, həmin paradın kulminasiyası idi.
  - **Siz Hərbi Qənimətlər Parkının adını çəkdiiniz. Bu da müəyyən mənada rəmzdır. Ona görə ki, orada təqdim edilən texnika kifayət qədər ciddi texnikadır və müharibə nə qədər asan görünsə belə, ağır müharibə idi. Bu, potensiallar müharibəsi, mən deyərdim, ideologiyalar müharibəsi idi. Bu, bir tərəfdən ədalətli müharibə, ölkənin azadlıq müharibəsi, digər tərəfdən özgəyə mənsub olan, özünükü olmayan uğrunda müharibə idi. Beləliklə, Hərbi Qənimətlər Parkı nəyin rəmzidir və o, nə üçün yaradılıb?**

- Bu, ilk növbədə, bizim Zəfərimizin nümayişidir. Bu, məhz ağır döyüslərdə qazanılmış Zəfərimizin nümayişidir. Ona görə ki, bir daha deyirəm, biz düşməni əsla zəif hesab etməməli idik və heç vaxt belə etməmişik, onlar çox yaxşı silahlanmışdı. Təbii ki, həmin parkda məhv edilənlərin və ələ keçirilənlərin az bir hissəsi nümayiş etdirilir. Bütün qənimatların və məhv edilmiş harbi texnika-

mətələrin və mənvi edilmiş hərbi texnikanın tam siyahısı isə metbuatda var, men bunu demmişəm. Buna görə də, ilk növbədə, bu, qəlebənin nümayişi, həlak olanlara ehtiram eləmatı, gənc nəslin, artıq qalib xalqın nümayəndəleri kimi yaşayacaq insanların nəsillərinin tərbiyəsi üçündür. Bu, tamam başqa emosional duyğular, tamam başqa əhvali-ruhiyyədir. İşğalin bütün çətinliklərini hiss etməmiş, fiziki və mənəvi əzablara məruz qalmamış, daim ədalətsizlik, təhqir hissini keçirməmiş insanların öz torpaqlarından qovulmuş xalqdan 44 gün ərzində qalib xalqa çevrilmiş Azərbaycan xalqının keçirdiyi hisslleri anلامası bəlkə də çətindir. Bu, çox ciddi hisslerdir.

Həmin parkın rəmzi mənalarından biri də ondan ibarətdir ki, biz bu müharibəni heç vaxt unutmayaq. Mən dəfələrlə

ni heç vaxt ənditmeyeç. Men dəfələnə demişəm, bəli, mührəbə başa çatıb, biz bu səhifəni çevirməyə hazırlıq, biz hətta Ermənistan ilə sülh müqaviləsi üzərində işə başlamağa hazırlıq, lakin biz heç vaxt işğal dövrünü unutmamalı, Xocalının güñahsız qurbanlarını, həlak olmuş mülki və hərbi vətəndaşlarımızı unutmamalıyıq. Bu xatirəni daimi yaşatmaq üçün bu park lazımdır. Orada həm də erməni komandirlərin öz hərbi qulluqçularına qeyri-insani münasibəti azacıq da olsa nümayiş etdirilir. Biz tərk edilmiş səngərlərdə oraya zəncirə bağlanmış insanları tapırırdıq. Mehv edilmiş hərbi yük masını-

tapırdıq. Mərin edilmiş hərbi yük maşınılarında onların sürücülərini tapırdıq. Bu adamlar qaçmamaları üçün zəncirlə sükana bağlanmışdırlar. Bu, sadəcə, barbarlıqdır və bunu hamı bilmelidir - onların himayədarları da, necə deyərlər, bütün işgal illeri ərzində onları təbliğ edənlər də, bizim vətəndaşlar da. Yəni bu, böyük rəmzi mənə daşıyır və biz bəlkə də şəhərdə ən yaxşı yeri seçmişik. Bu yer çoxdan boş idi, əvvəllər orada hansısa təsərrüfat tikililəri, hansısa müəssisələr yerləşirdi. Bu yer əvvəl bulvar deyildi. Biz həmin istiqamətdə bulvar tikəndə o yeri təmizlədik və sadəcə, boş saxladıq, düşmürdük ki, lazımlı gələr. Həqiqətən şalıları oraya qaytara biləcəyik.

Lakin daha böyük problem minalanmış sahələr problemidir. Minalanmış sahələrin ermənilər tərəfində bize verilmiş az miqdarda xəritələrinin dəqiqiliyi təqribən 25 faizdir. Minalanmış sahələrin xəritələrinin çox hissəsini isə bize vermirlər. Ona görə bu, çox çətin işdir, onu sürətlə icra etmək mümkün deyil. Nə qədər vəsaitin olsa belə, bunun üçün vaxt lazımdır.

Bir də, əlbəttə, Zəngilan rayonundakı "smartvillage" - "ağlılı kənd" kimi nöqtəvi layihələr var. İndi digər rayonların hərəsində bir pilot layihəsi həyata keçirəcəyik

düşünürdük ki, lazım geler. Həqiqətən lazım geldi. Elə orada - yaxınlıqda tikiləcək Mühərribə Muzeyinin, Zəfər Muzeyinin layihəsi artıq təsdiq edilib, yəqin ki, yaxın vaxtlarda biz Zəfər Muzeyinin ti-kintisine başlayacağıq.

- Azərbaycan müharibənin yaralarını sağladır və bu işin sürəti heyrət doğurur. Mən Füzulidə, Ağdamda olmuşam, sanki nüvə bombardmanınndan sonrakı yerlədir. Binaların bünövrələri də

sində bir pilot layihə həyata keçirəcəyik ki, insanları qaytara bilək. Mən vaxt müəyyən etmək istəmirəm, lakin düşü-nürəm ki, - düşünürəm yox, ləp dəqiq deyişirəm, - Zəngilana ilk köçkünlər gelən il, belək də bu ilin sonuna qədər köç-cəklər. Başqa kəndlərə də bir il müddə-tində köçmək olar. İri şəhərlərin bərpası isə yəqin ki, vaxt tələb edəcək, lakin biz bunu mərhələli şəkildə planlaşdıracağıq. Tikinti, məskunlaşma mərhələli şəkildə aparılacaq.

Müharibə qurtarıb, Dağlıq Qarabağ münaqışası tarixdə qalıb, özü də həmişəlik

Əvvəli 3-cü səh.

Amma bu da çox mürəkkəb işdir, təkcə ti-kinti baxımından deyil, logistika, insanların iş ilə, dolanışq vasiyələri, torpaq sahələri, texni-ka ile təmin edilməsi - bunlar çox böyük həcm-li işlərdir, onu öz vəsaitimiz hesabına yerinə yetiririk, biz hər hansı kreditlər üçün müraciət etməmişik, əgər kimse kömək etmək istəsə, el-bəttə, şad olarıq, istəməsələr, bu işləri özümüz görməliyik.

- Cənubi Qafqazda perspektivlər, vəziyyət barədə nə deyərdiniz?

- Perspektivlər əsasən erməni tərefin mövqeyindən asılıdır. Biz öz mövqeyimizi bildirmişik. Biz dövlət sərhədinin delimitasiyası prosesinə başlamağa hazırıq. Biz Ermənistən ilə Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi üzərində işə başlamağa hazırıq. Çünkü bu müqavilə lazımdır. Müharibə qurtarıb, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tarixdə qalıb, özü də həmişəlik. Buna görə normal qarşılıqlı əlaqələr yaratmaq lazımdır. Bildiyiniz kimi, hazırda Rusiya, Azərbaycan və Ermənistən baş nazirlerinin müavinləri seviyyesində üçtərefli işçi qrupu işləyir. Yəni, regionun geləcəyi ilə bağlı işlər, çətinliklə de olsa, aparılır. Erməni təreffi ay yardım, hətta iki ay yarım taym-aut götürüb. İşçi qrupunun fəaliyyəti yalnız avqustun 17-də bərpə olunub. Biz münasibətlərin normallaşdırılması istiqamətində irəliləmeye hazırıq, lakin hələ erməni tərəfdən müs-

hələ erməni tərəfdən müsbət signal yoxdur. Təəssüf ki, hələ də "Dağlıq Qarabağ"ın statusu bərədə məsələlər qaldırılır, bu isə tamamilə perspektivsiz və mənim fikrimcə, Ermənistana hazırlı faciəvi vəziyyətində onun üçün zərərlı və təhlükəlidir. Çünkü onlar ikinci Qarabağ müharibəsinin dəslərini unutmamalıdır. Əgər Ermənistana Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını davam etdirse, Azərbaycanın Ermənistana qarşı ərazi iddialarından çəkinməsi çətin olacaq. Bundan ötrü elə həmin Zəngəzurun və elə həmin Göyçə gölü regionunun tarixi mənsubiyyəti baxımından, bizim daha çox əsasımız, ərazi iddiaları üçün daha çox tarixi zəmin vardır. Biz ki, belə iddialar təqdim etmirik. Məglüb olmuş, kapi-tulyasiya haqqında akt imzalamış Ermənistana qarşı iddiyaları D.Y. Gəncəv

tulyası haqqında akt imzalamış Ermənistan nəyə görə hesab edir ki, onun Dağlıq Qarabağ üçün hansısa status - mövcud olmayan şey üçün status barədə danışmağa haqqı var? Dağlıq Qarabağ yoxdur. Qarabağ iqtisadi rayonu var, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu var. Bunlar bizim ərazidir ve bizdə hansı inzibati vahidlərin ola biləcəyini biz müəyyən etməliyik. Yalnız biz etməliyik, bizdən başqa heç kim, heç bir ölkə, xüsusilə Ermənistan bunu edə bilməz. Buna görə düşünürəm ki, status barədə və Dağlıq Qarabağ barədə bu ceynənilmiş sözlər Ermənistan üçün böyük təhlükə mənbəyidir və yaxşı olar ki, bizi qəzəbləndirməsinlər, qıcıqlandırmasınlar, ne qəder ki, bizim təklifimiz masa üzərindədir, onunla razılışınlar. Əks halda, müharibə dövründə olanlar tekrarlanı biler. Axi, biz vaxtında dayanmayı təklif edirdik. Biz könlüllü şəkildə çıxmalarını təklif edirdik, lakin onlar razılaşmadılar və indi neticəsini görürələr. Eyni vəziyyət bu dəfə də varana biler.

Eyni vəziyyət bu dəfə də yarana bilər. Mənim fikrimcə, hazırda region ölkələrində müzakirə olunan təşəbbüsler də müsbət istiqamət - əməkdaşlığı yönəlib. Bilirsiniz, 3+3 təşəbbüs var. Bu təşəbbüs Rusiya, İran, Türkiyə və Azərbaycan tərəfindən dəstəklənib. Gürcüstanın etirazı var, Ermənistan isə öz mövqeyini bildirməyib. Nə hə deyib, nə yox. Yenə mövqə yoxdur. Əgər bu müsbət mövqə olsa, bu istiqamətdə işə başlamaq olar. Bu isə öz növbəsində həm regionda sabitləşməyə və təhlükəsizlik risk-lərini minimallaşdırmağa kömək edəcək, həm də şərait yaradacaq ki, region ölkələrinin qarşılıqlı fealiyyətini onlar özləri müəyyən etsinlər, necə yaşayacaqlarını özləri həll etsinlər. Region hansısa kənar təsirdən xilas olacaq. Bizim mövqeyimiz belədir. Biz onu nümayiş etdiririk və təkcə nümayiş etdirmirik, biz bu istiqamətdə iş aparırıq. Ermənistan istisna olmaqla bütün qonşularımızla yaxşı, demək olar ki, yaxın dostluq münasibətlərimiz var, biz bu münasibətləri qiymətləndiririk. Buna görə, əgər Ermənistan bu formata qoşulsa, hamının xeyrinə olacaq. Biz bu əzəmdəyik. Lakin ola bilsin, onlara vaxt lazımdır. Ola bilsin, onların keçirdiyi psixoloji şok hələlik onların mühüm addımlar atmasına imkan vermir. Çünkü onların bütün ideologiyası ekspansionizm, işgalçılıq, saxta tarix əsasında qurulub. Onlar özlərini inandırıblar ki, haqlıdır-lar. Onların faciəsi budur. İndi onlar yeni tərzdə yaşamladırlar. Tamamilə başqa reallıqlarda yaşamalı və başa düşməlidirlər ki, olub keçənlər daha heç vaxt olmayıcaq. Onlar qüvvələr nisbətini, geosiyasi şəraiti, qüvvələr nisbetinin perspektivini sayıq qiymətləndirməlidirlər. Yenə illüziyalara, hansısa mifoloji temsillərə uy-mamalı, vəziyyəti sayıq qiymətləndirməlidirlər. Lakin hələlik bunu görmürük. Görümüz. Yəqin ki, həle vaxt yetişməyib. Necə deyərlər, sonunu ölü ömüd olur. Gəlin, ömüd deyək.

- Mən fikir vermişəm, Heydər Əliyev Fondu dünya memarlıq şədevrlərini, Azərbaycanın tarixi ırsını, mədəni mü-hiti necə qayğı ilə və necə yüksək keyfiyyətlə bərpa edir! Bu, çox vacibdir və şübhəsiz, bu qayğı çox böyük hörmətə layiqdir. Ona görə ki, həqiqətən, məhv edilmiş mədəniyyət şədevrləri, memarlıq inciləri bərpa olunur. Bu yüksək keyfiyyət, xüsusən Şuşa şəhərindəki mədəni ırs, mən hətta deyərdim ki, ümumdünya mədəni tarixi ırs obyektlərinin birinci xanımın rəhbərliyi ilə hərpası da iralıva

doğru hərəkətin çox mühüm humanitar və mənəvi tərkib hissəsidir.

- Bəli, siz tamamile haqlısınız. Heydər Əliyev Fondu artıq neçə ildir bu istiqamətdə və əşqa istiqamətlərdə - səhiyyə, təhsil, Azərbaycan mədəniyyətinin qorunub saxlanması, mühüm və aşiq sənəti kimi ənənəvi incəsənət növünün qorunub saxlanması üzrə iş aparır. Azərbaycan xalqı bunlarsız yaşaya bilməz, biz bütün ənənələri gənc neslə çatdırılmalıdır, gənc nesil ənənəvi dəyərlər ruhunda, yaşılırlara hörmət ənənələri ruhunda böyük məli, Azərbaycan xalqının xəsərlik tarixi boyu qoruyub saxladığı bütün xəsi dəyərlər itirilməmelidir. Müasir qloballaşdırma meyilləri və ya əxlaqın degradasiyası ilə bağlı müasir meyillər nəzəre alınmalıdır. Tekcə Azərbaycan xalqına deyil, dünya əhalisinin əkəriyyətinə yabançı olan belə meyillərin fəal şəhərde təbliğ edildiyini görürük. Burada əsas təhlükələr isə, əlbettə, ailə tərbiyəsi, incəsənət, ədəbiyyat, mədəniyyətdir. Biz bunları qoruyub saxlamaq isteyirik və qoruyub saxlayırıq.

Şuşada "Xarıbülbül" festivalı keçirməyimiz, festivalın ilk gündündə Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların nümayəndələrinin çıxış etməsi həm imidəm ididi. Mən bunu fonda təklif etdim və onlar bunu çox parlaq şəkildə teşkil etdilər, etdilər ki, həmin festivalın əsas məqsədi

stərdilər ki, bu, bizim ümumi qələbəmizdir. Galiba uğrunda Azərbaycanda maskupla-

nlerde biz Şuşada Vaqif poeziya günlərini rpa etdik, Vaqifin dağıdılmış məqbərəsini rpa etdik. İndi tarixi abidələr bərpə olunur. ad edilmiş bütün ərazilərdə bu işlər davam diriləcək, təhsil layihələri, mədəniyyət layi- ləri artıq razılışdırılub. Şuşada tarixi abidəl- çox hissəsi sponsorların vəsaiti hesabına Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə ber- olunacaq və ya artıq bərpə olunmaqdadır. də, əlbəttə, biz bu işləri dövlət sərmayə qo- luşları hesabına aparacaqı. Həmçinin Qa- pağ Dirçəliş Fondu yaradılıb, bu fonda hər s iane vərə biler. Odur ki, bu, çox genişmiq- sılı quruculuq işi olacaq, cəmiyyət bunu çox üsbat qəbul edir. İnsanların azad edilmiş tor- qlarda müəyyən dəyişikliklər baş verdiyini, yatın dirçəldiyini görənə necə sevindikləri- bilirəm.

- Müsahibəmizin sonunda Siz Rusiya auditoriyasına hansı sözlərlə müraciət etmək istərdiniz? Xüsusən ona görə ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putin ilə Sizi çox hörmətli, xeyirxah, səmimi münasibətlər bağlayır, bu isə dövlətlərarası münasibətlərdə çox vacibdir. Azərbaycandakı böyük rus icması özünü, bəlkə də hər hansı başqa postsovət məkanında heç yerdə olmadığı kimi rahat hiss edir. Siz məşhur siyasi xadimsiniz və Rusiyada hamı Sizin parlaq çıxışlarınızı xatırlayırlar, Sizə çox böyük hörmət bəsləyir. Siz Rusiya auditoriyasına hansı sözləri ünvana maq istərdiniz?

- Sağ olun, xoş sözlərə görə sağ olun. Siz məmələ haqlısınız, münasibətlərimizin inkişafı bu cür ton və istiqamət verən Prezident Pütül ilə biziçik. Son illərdə çox dinamik inkişaf etmiş və yenə inkişaf etməkdə olan bu münasibətlər keyfiyyətcə tamamilə yeni səviyyəyə çatı. İndi biz bu səviyyəni daha da yüksəltmək üçün işleyirik. Doğrudur, biz yüksək səviyyə çatmışq, lakin bununla belə, bu gün münasibətlərimizi həm keyfiyyətinə, həm formasiyaya, həm də müxtəlifliyinə görə daha yüksək səviyyəyə çatdırmaq üçün fəal iş gedir. Rusiya Prezidenti ilə bizi çox böyük etimada əsaslaşan münasibətlər bağlayır. Siyasetçilər arasındakı, xüsusun qonşu ölkələrin siyasetçiləri arasında bir-birinə bu cür etimadın olması çox vəadidir. Bizim aramızda məhz bu cür münasibət mövcuddur. Bir də, əlbəttə, dərin qarşılıqlı etmət hissi. Bizim məqsədlərimiz tamamilə tət-üstə düşür. Fürsətdən istifadə edib, rusiya xoxuculara müraciət etmək istərdim ki, onlar Azerbaycan haqqında daha çox bilsinlər, bu ölkənin reallıqlarını, bizim dövlətlərarası münasibətlərin mövqeyini və xarakterini daha düzgün

tlerin mahiyetini ve xarakterini daha düzgün
şa düşsünlər. Bu münasibetlər dostluğa,
şəhriban qonşuluğa, qarşılıqlı maraqlara, qar-
çıqlı dəstəyə əsaslanır ve mən həm müharibə
vründə, həm də müharibədən sonra Rusiya-
nın çoxlu sayıda məktub və telegram alırdım və
diyə qədər alıram. Bunlar dəstək məktubları,
priklərdir, müyyən səbəblər üzündən Rusi-
ya köçübmiş bəzi keçmiş bakılırlar da ya-
, burada heç vaxt olmayanlar da. Onlar mü-
hibə dövründə bizim ölkəmizə daha müsbət
ünasibət bəsləməyə başlayıllar.

enerji, humanitar istiqamətlərə aid altı yol xəritəsi üzrə işləyirik. İndi biz gənclərin mübadiləsi ilə bağlı məsələlər üzərində fəal işləyirik, estafeti vermək üçün yox, bu hələ tezdir, amma hər halda signal vermek üçün Rusiya-Azərbaycan Gənclər Forumu keçirməyi planlaşdırırıq, pandemiya buna bir qədər mane oldu. Ona görə ki, bilirsiniz, vaxt sürətlə keçir, yeni nəsil yetişib, onlar bir-birini bizim bir-birimizi tanıdığımızda dərəcəde tanımırlar. Buna görə Azərbaycan və Rusiya vətəndaşlarının gənc nəslinin dostluq və həmrəylik ruhunda böyüməsi vacibdir. Çünkü bu, həm bizim üçün, həm də Rusiya üçün böyük dəyərdir, ona görə ki, biz qonşu dövlətlərik. Qonşular arasında münasibətlər heç də həmişə bizim aramızdakı münasibətlər kimi olmur. Əlbette, təvazökarlıqladan uzaq görünse de deməliyəm ki, bu, ilk növbədə, iki ölkənin prezidentinin, onların komandalarının bütün başqa üzvərinin və ictimaiyyətin xidmətidir. Bir nümunə göstərim: pandemiyadan əvvəlki son ilde Azərbaycana təqribən 1 milyon rusyalı gəlib. Qısa müddətdə praktiki olaraq iki dəfə artmış bu göstərici komfortluq göstəricisidir. Ona görə ki, insanlar özlərini komfort, öz evindəki kimi hiss etdikləri yerlərə gedirlər. Bir də ki, Azərbaycanda Rusiyaya münasibət həmişə müsbət olub və belə də qalmaqdə davam edir.

Siz də qeyd etdiniz ki, burada böyük rus icması var. Onlar ölkəmizin layiqli vətəndaşlarıdır, onlar ikitərəfli elaqələrin möhkəmlənməsi işində çox böyük rol oynayırlar. Bizdə təhsilin rus dilində olduğu 340-dan çox məktəb, dövlət məxsus ali təhsil müəssisələrində tədrisin rus dilində olduğu fakültələr var, on minlərlə tələbə və məktəbli rus dilində təhsil alır. Mən bunu da bizim dövlətlerarası münasibetlərin mü Hüüm amili hesab edirəm. Sizin auditorianın imkanlarından istifadə edərək rusiyalıları Azərbaycana, Qarabağa, bu gözəl mənzəralı yerlərə gəlməyə, - bizdə pandemiya artıq azalıb, - Azərbaycanı daha yaxşı tanımağa və dostluğumuzu möhkəmləndirməyə dəvət etmək istərdim. Bir də, əlbəttə, rusiyalılara bütün işlərində uğurlar diləyi rəm.

- **Sağ olun.** Sizə səmimi təşəkkürümüz bildirmək istərdim ki, bu cür gərgin iş qrafikinizdə belə müfəssəl, məxsusi, böyük, mən deyərdim, sistemli müsahibə üçün vaxt tapdınız. Yəqin ki, bu müsahibədə çox sözlər ilk dəfə səslənəcək və tamamilə yenidir. Mən də öz tərəfimdən - həm öz adımdan, həm də bizim jurnalın redaksiyası və zənnimcə, Rusyanın on milyonlarla vətəndaşı adından Azərbaycana tərəqqi və inkişaf arzularımı bildirmək istərdim. Şəxsən Sizə isə... Bilirsiniz, müasir dünyamız belə qurulub ki, bu hərbi Qələbə obyektiv olaraq bu gün Azərbaycanı çoxlarının baxdığı ölkələr sırasına çıxarıb. Bilirsiniz, hərbi Qələbə amili, xüsusən bunun nə ilə başa catacağının çoxları üçün aşkar olmadığı vəziyyətdə Sizin üçün aydın və aşkar idi. Amma çoxları üçün bu, aşkar deyildi. Azərbaycan bu gün başqalarının baxdığı, izlədiyi dünya ölkələri sırasına çıxb. Əlbəttə, mən deyərdim ki, bu gün Siz Azərbaycanın rəhbəri kimi siyaset səmasında ən parlaq uledüz siyasi xadimsiniz. Sizə, Sizin ailənizə cansağlığı arzu etmək istəyirəm. Qoy, Rusiya ilə Azərbaycan arasında münasibətlər möhkəmlənsin, inkişaf etsin. Biz həm də belə bir mühüm amilə ümid edirik ki, ölkələrimiz arasında hərbi-texniki əməkdaşlıq davam etdiriləcək. Biz bilirik ki, Rusiyadan 5 milyard dollarlıqdan çox müasir silah alınıb və bu da hərbi potensialın əsasını möhkəmləndirir. Ümidvarlıq ki, bu istiqamət də davam etdiriləcək. Cox sağ olun.

- Sağ olun. Xoş sözlərə görə çox sağ olun. Mən də münasibətlərimizin bu cür dostluq xarakteri daşımıası barədə fikrinizə bir daha şərık olmaq istərdim. Bizdə bütün istiqamətlər üzrə, o cümlədən hərbi-texniki əməkdaşlıq sahəsində işlər yaxşı gedir. Təbii ki, indi biz yeni araşdırılmalarla nəzər salırıq, texniki qruplar indi artıq yeni imkanları öyrənirlər, biz bəzi sıfarişlər vermişik, ona görə də bu istiqamətdə əməkdaşlıqda inkişaf edəcək. Bir daha demək istəyirəm, biz əminlik ki, ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq geləcəkdə yüksələn xətt üzrə davam edəcək. Sağ olun.

Ölkəmizdə təhsilin və elmin inkisafına xüsusi diqqət yetirilir

Əvvəli 1-ci səh.

Diger təhsil müəssisələrindən müəllim və şagirdlər buraya köçürüləcək. Beləliklə Bine qəsəbəsində şagird sıxlığının aradan qaldırılmasına və tədrisin səviyyəsinin da ha da yüksəldilməsinə nail olunacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə təhsil sahəsinin maddi-techniki bazasının möhkəmləndiriləməsi, bu sferada innovativ və uğurlu beynəlxalq təcrübənin tətbiqi istiqamətdində son illərdə çox böyük işlər görülüb. Dövlətin səviyyəsində bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərə Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da olduqca mühüm töhfələr verib. Fondu bu istiqamətdə həyata keçirdiyi layihələrin coğrafiyası, sayı və miqyası ilbəl daha da genişlənir. Təhsil müəssisələrinin əsaslı təmiri, yenidən qurulması və yenilərinin inşası, onların zəruri tədris avadanlığı ilə təchiz olunması bu sahənin keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyması, eyni zamanda, gənc nəslin daha savadlı və biliqli yetişməsi ilə neticələnib. Yeniməktəb binalarının və tədris korpuslarının inşası həm də şagird sıxlığını aradan qaldırmaqla, onların daha keyfiyyətli təhsil almasına şərait yaradır. Bütün bu işlər bir də ha sübut edir ki, Azərbaycanda təhsilin və elm-inkişafına xüsusi diqqət yetirilir və dövletin həyata keçirdiyi siyasetin prioritətlərindən biri də insan kapitalının daha da yüksəldilməsinə nail olunacaq.

Qürurlu və mətin

İlham Əliyevin BMT Baş Assambleyasının sessiyasında etdiyi çıkış yenilməz qətiyyətin ifadəsi idi

Əvvəl 1-ci seh.

İlham Əliyev BMT rəsmilərinə mesaj ünvanladı və təklif də səsləndirdi. Dedi ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının bezi qətnamələri bir neçə gün ərzində icra edildiyi halda, Azərbaycana gəldikdə 27 il icra olunmamış qaldı. Bu isə ikili standartlarının bəzi nümunəsidir. Selektiv yanaşmaya yol verilməməsi üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icrası mexanizminin yaradılması üçün seyrlərin birləşdirilməsinə ehtiyac var.

BMT-nin yarandığı vaxtdan bu güne qədər dünyada baş veren ilk hadisə

Mühərbiyin başlanma səbəbini etrafı şəkildə izah edən İlham Əliyev diq-qəta cətdərki ki, münaqişənin son iki ili ərzində Ermenistan qəsəndən danışmalar prosesini mehə etdi. Ermenistan hökuməti "Qarabağ" Ermenistandır ve nöqtə" və "bir qarış bəli işşal olmuş torpaq qayıtlarılmayacaq" kimi bir sira təxribatı bayanat və hərəkətərəfən yoldaşlığındır. Bu ölkənin oxvatçı müdafiə naziri əcəd şəkilde Azərbaycanı yeni təcavübü və yeni işşal ilə hedələdi. Ermenistan qəbul edilmiş və əsəssiz "yeddi şəhər" irəli sürək, danışqlar formatının dəyişdirilməsinə, danışqlara sifirdan başlanılmamasını və tərəfindən işşal edilmiş erazilərdə yaradılmış qondarma rejimini tələb etdi. Danışqların formatının və mahiyyətinin dəyişdirilməsi cəhdə Ermenistanın mesuliyyətsiz və təhlükəli hərəkətləri səbəbindən fealiyyəti ifləm olıncı ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri üçün xoşagelmez sürpriz oldu.

Bundan əlavə, Cenevre konvensiyaları da daxil olmaqla, beynəlxalq hüququn kobud şəkildə pozulması ilə Ermenistan əcəd şəkildə qanunsuz məskunlaşdırma siyasetini heyata keçirək, əsasən Yaxın Şərindən olan erməni əsilər şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərinə yerləşdirirdi. Ilər ərzində hökm süren cezazlıqlardan ruhanları Ermenistan tecavüzün nticələrini möhkəmləndirmək və qanunsuz məskunlaşdırmanı süreləndirmək Ermenistandır işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat törendi. Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətində açılmış artilleriya atəsi nəticəsində 13 hərbi və məlik vətəndaş həlak oldu.

Sentyabrın 27-də Ermenistan Azərbaycanın herbi mövqelərini və məlik şəxslərinə qarşı irimiqyaslı hücumu başladı. Buna cavab olaraq Azərbaycan BMT Nizamnamesinin 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə qədər dünyada ilk belə haldır.

Təxribat olarsa,
"demir yumruq" işə düşəcək

Vətən mühərbiyəsində Azərbaycan 30 illik münaqişəni hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olundu.

İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ərtiq keçmişdən qalıb. Cənubi Azərbaycanda bu gün Dağılıq Qarabağ adında inzibati ərazi vətəni yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli fərmani ilə Qarabağ və Şərqi Zəngilan qısqasıdır.

Prezident həmçinin BMT-ye üzv dövlətləri və BMİ Matibitliyini Azərbaycan erazilərinə istinad edərək hüquq cəhətdən məvcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzi və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırıb.

Prezident erməni əsərləri vətəni əmələ şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərinə yerləşdirirdi. Ilər ərzində hökm süren cezazlıqlardan ruhanları Ermenistan tecavüzün nticələrini möhkəmləndirmək və qanunsuz məskunlaşdırmanı süreləndirmək Ermenistandır işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat töredti. Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətində açılmış artilleriya atəsi nəticəsində 13 hərbi və məlik vətəndaş həlak oldu.

Sentyabrın 27-də Ermenistan Azərbaycanın herbi mövqelərini və məlik şəxslərinə qarşı irimiqyaslı hücumu başladı. Buna cavab olaraq Azərbaycanın 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə qədər dünyada ilk belə haldır.

Təxribat olarsa,
"demir yumruq" işə düşəcək

Vətən mühərbiyəsində Azərbaycan 30 illik münaqişəni hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olundu.

İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ərtiq keçmişdən qalıb. Cənubi Azərbaycanda bu gün Dağılıq Qarabağ adında inzibati ərazi vətəni yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli fərmani ilə Qarabağ və Şərqi Zəngilan qısqasıdır.

Prezident həmçinin BMT-ye üzv dövlətləri və BMİ Matibitliyini Azərbaycan erazilərinə istinad edərək hüquq cəhətdən məvcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzi və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırıb.

Prezident erməni əsərləri vətəni əmələ şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat töredti. Azərbaycanın 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə qədər dünyada ilk belə haldır.

Təxribat olarsa,
"demir yumruq" işə düşəcək

Vətən mühərbiyəsində Azərbaycan 30 illik münaqişəni hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olundu.

İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ərtiq keçmişdən qalıb. Cənubi Azərbaycanda bu gün Dağılıq Qarabağ adında inzibati ərazi vətəni yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli fərmani ilə Qarabağ və Şərqi Zəngilan qısqasıdır.

Prezident həmçinin BMT-ye üzv dövlətləri və BMİ Matibitliyini Azərbaycan erazilərinə istinad edərək hüquq cəhətdən məvcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzi və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırıb.

Prezident erməni əsərləri vətəni əmələ şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat töredti. Azərbaycanın 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə qədər dünyada ilk belə haldır.

Təxribat olarsa,
"demir yumruq" işə düşəcək

Vətən mühərbiyəsində Azərbaycan 30 illik münaqişəni hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olundu.

İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ərtiq keçmişdən qalıb. Cənubi Azərbaycanda bu gün Dağılıq Qarabağ adında inzibati ərazi vətəni yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli fərmani ilə Qarabağ və Şərqi Zəngilan qısqasıdır.

Prezident həmçinin BMT-ye üzv dövlətləri və BMİ Matibitliyini Azərbaycan erazilərinə istinad edərək hüquq cəhətdən məvcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzi və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırıb.

Prezident erməni əsərləri vətəni əmələ şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat töredti. Azərbaycanın 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə qədər dünyada ilk belə haldır.

Təxribat olarsa,
"demir yumruq" işə düşəcək

Vətən mühərbiyəsində Azərbaycan 30 illik münaqişəni hərbi-siyasi yollarla həll etdi, ərazi bütövlüyü və tarixi ədalət bərpa olundu.

İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ərtiq keçmişdən qalıb. Cənubi Azərbaycanda bu gün Dağılıq Qarabağ adında inzibati ərazi vətəni yoxdur. Prezidentin 2021-ci il 7 iyul tarixli fərmani ilə Qarabağ və Şərqi Zəngilan qısqasıdır.

Prezident həmçinin BMT-ye üzv dövlətləri və BMİ Matibitliyini Azərbaycan erazilərinə istinad edərək hüquq cəhətdən məvcud olmayan, siyasi baxımdan qərəzi və manipulyasiya xarakterli adların istifadəsinə yol verməməyə çağırıb.

Prezident erməni əsərləri vətəni əmələ şəxsləri Azərbaycanın işşal olmuş erazilərimizə qarşıdır. 2020-ci ilin iyul ayında Ermenistan Azərbaycanla dövlət səhədi boyu herbi

təxribat töredti. Azərbaycanın 51-ci maddəsində testib edilmiş özünümüdüfə həququndan istifadə edərək, öz arazisində Ermenistana qarşı eks-hükum əməlliyətən başlıdı.

44 gün ərzində Azərbaycan işşal olunmuş erazilərinin böyük bir hissəsini, o cümlədən Cəbrayıllı, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Şuşa şəhərlərini əzad etdi. Ümumiyləkde, döyüş meydanda 300-dən çox şəhər və kənd əzad olundu.

Məglub olduğunda görə düşmən 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Beləliklə, Ermenistandan əzəmətli qoşunlarını Azərbaycanın digər erazilərindən - Ağdam, Ləçin və Kəlbəcərdən çıxmışdır. Hərbi olur. Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıya qeyd olunan qətnamələrin icrasını özü təmin etdi və bu, yəqin ki, BMT-nin təsis edildiyi vaxtdan bu günə q

